

Studieplan

Spesialpedagogikk 2 – Språkvansker og sosiale og emosjonelle vansker Videreutdanning

(studiet kan inngå som del av master pedagogikk, studieretning spesialpedagogikk)

Heltid – 30 sp

Studieåret 2013-2014

Rev 280913

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Navn	Spesialpedagogikk 2: Språkvansker og sosiale og emosjonelle vansker
Nynorsk navn	Spesialpedagogikk 2: Språkvanskar og sosiale og emosjonelle vanskar
Engelsk navn	Special Education 2: An advanced course in language difficulties and social and emotional difficulties
Studiepoeng	30
Heltid / deltid	Heltid
Type studium	Videreutdanning – master. Emnebeskrivelsen gjelder også for studenter tatt opp på Master i pedagogikk, studieretning spesialpedagogikk
Antall semestre	1
Startsemester	Vår 2014
Kostnader	
Opptak	Opptak VU: DMMH. Opptak master: NTNU
Faglige kontaktpersoner	Berit Groven og Elisabeth Walsø Lehn
Gjelder for studentkull	2013 – 2014
Godkjent av styret ved DMMH	
Sist revidert	28.09.13 av fagansvarlig BGR og EWL

Kort om studiet

Studiet representerer fordypning i temaområdene språk- og kommunikasjonsvansker og sosiale og emosjonelle vansker. Det faglige innholdet består av fire temaområder.

Tema 1:

Innføring og overbygning

- Sentrale utfordringer i dagens spesialpedagogiske landskap: tidlig innsats og oppfølging
- Innføring i fagfeltet språkvansker og sosiale og emosjonelle vansker
- Kvalitativ metode med fokus på intervju

Tema 2:

Språk- og kommunikasjonsvansker

- Teoretisk referanseramme: språk- og kommunikasjonsvansker
- Språk- og kommunikasjonsvansker
- Lese- og skrivevansker
- Kartlegging, observasjon og testing relatert til lek, språk- og kommunikasjonsvansker og lese- og skrivevansker

Tema 3:

Sosiale og emosjonelle vansker

- Teoretisk referanseramme: sosiale og emosjonelle vansker
- Ulike perspektiv på barn med sosiale og emosjonelle vansker
- Tidlig samspill og tilknytning mellom barn med funksjonsnedsettelse og foreldre
- Tiltak i individ- og systemperspektiv
- Barn i utsatte livssituasjoner

Tema 4:

Forebygging, rådgiving og samarbeid

- Forebygging og tiltak i forhold til språk- og kommunikasjonsvansker på individ-, gruppe- og samfunnsnivå
- Forebygging og tiltak i forhold til sosiale og emosjonelle vansker på individ-, gruppe- og samfunnsnivå
- Spesialpedagogens profesjonelle og personlige kvalifikasjoner, profesjonsutøving, profesjonsidentitet og rolle
- Ulike rådgivingsroller og -ansvar

Videre studier

Studieprogrammet kan innpasses i master i pedagogikk, studieretning spesialpedagogikk ved NTNU. Studiet vil da kvalifisere til forsknings- og utviklingsarbeid innen dette feltet.

For mer informasjon om dette masterprogrammet ved NTNU samt søknadsfrister og opptakskrav se <http://www.ntnu.no/studier/msped>.

Målgruppe

Studiet er tilrettelagt for studenter som ønsker å gjennomføre et heltids studium i spesialpedagogikk som videreutdanning, og for studenter som tar studieenheten som det fjerde året i en femårig masterutdanning i spesialpedagogikk.

Opptakskrav

Opptaksgrunnlaget er bachelorgrad med enten fordypning i pedagogikk, eller fullført førskolelærerutdanning, eller tre første år av /allmennlærerutdanning, eller bachelorgrad med 1-årig praktisk-pedagogisk utdanning, eller annen relevant treårig profesjonsutdanning med minimum 60 studiepoeng i pedagogikk

I tillegg kreves det bestått spesialpedagogikk 1, 30 studiepoeng eller tilsvarende.

Rangering

Rangering gjøres etter rangeringsreglene i § 4 i forskrift om opptak, eksamen og vurdering av praksis ved Dronning Maud Minnes Høgskole.

For studenter som søker opptak til master i spesialpedagogikk gjelder egne opptaks- og rangeringsregler. For mer informasjon om dette se <http://www.ntnu.no/studier/msped>.

Øvrige krav

Politiattest er spesifikt knyttet til praksisdelen av utdanningen, men kreves allerede ved opptak. Studenter skal levere politiattest ved studiestart og senest innen 14 dager etter studiestart. Studenter som unnlater å levere politiattest tildeles ikke praksisplass. Hvis studiet varer lengre enn tre år, må studentene levere inn en ny politiattest.

Studieprogrammets nivå, varighet og omfang

Studieprogrammet består av 30 studiepoeng og er et heltidsstudium over ett semester.

Omfang og arbeidsbelastning

Utdanningen forutsetter aktiv studentdeltagelse. Studentene må regne med å arbeide intensivt i semesteret med studiene, inkludert forelesninger, selvstudium, praksis og utføring av arbeidskrav.

Arbeids- lærings- og vurderingsformer

Undervisningsform vil være en kombinasjon av forelesninger, seminarer, diskusjoner, muntlige fremlegg, ekskursjoner, praksis og veiledning.

Innpassing

Det kan søkes om innpassing av denne studieenheten i masterstudiet i pedagogikk – studieretning spesialpedagogikk.

Kvalifikasjon

Det utstedes karakterutskrift etter fullført program. Masterstudenter får utstedt vitnemål fra NTNU.

Emnebeskrivelsen

Emnekode	Emnekode: FØRES INN SENERE!
Emnenavn	Spesialpedagogikk 2: Fordypning i språkvansker og sosiale og emosjonelle vansker Spesialpedagogikk 2: Fordjuping i språkvanskar og sosiale og emosjonelle vanskar Special Education II: An advanced course in language difficulties and social and emotional difficulties
Faglig nivå	Videreutdanning - master
Omfang	30 sp
Undervisningssemester	Vår
Undervisnings – og eksamensspråk	Norsk
Forkunnskapskrav	Se opptakskrav.
Anbefalte forkunnskaper	Spesialpedagogikk 1, eller tilsvarende
Emneinnhold	Studiet representerer fordypning i temaområdene språk- og kommunikasjonsvansker og sosiale og emosjonelle vansker. Det faglige innholdet er nærmere beskrevet i temaområdene.
Forventet læringsutbytte	Studenten skal gjennom studiet utvikle kunnskap, ferdigheter og kompetanse som gjør at studenten: <ul style="list-style-type: none">• har inngående kunnskap om forebygging og tidlig innsats/tidlig intervensjon• har inngående kunnskap om arbeid med og samarbeid om barn med språk- og kommunikasjonsvansker i individ og systemperspektiv• har inngående kunnskap om arbeid med og samarbeid om barn med sosiale og emosjonelle vansker i individ- og systemperspektiv• har kunnskap om og praktiske ferdigheter i

	<p>rådgivingsoppgaver</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om og viser evne til samarbeid med foreldre/foresatte, andre fagpersoner og administrative instanser • har kunnskap om relevante forskningsmetoder • kan gjennomføre et spesialpedagogisk FoU-arbeid i tråd med forskningsetiske prinsipper • har videreutviklet bevissthet om sin rolle som profesjonsutøver. 					
Arbeidsformer – og læringsaktiviteter	Undervisningsformen vil være en kombinasjon av forelesninger, seminarer, diskusjoner, ekskursjoner, muntlige presentasjoner, veiledning, praksis med for- og etterarbeid.					
Obligatoriske arbeidskrav	<p>Følgende obligatoriske arbeidskrav må være gjennomført og godkjent før man kan fremstille seg til eksamen:</p> <p>Arbeidskrav 1: Individuell språkobservasjon/språkstest Arbeidskrav 2: Prosjektbeskrivelse i gruppe Arbeidskrav 3: 60 arbeidstimer veiledet praksis med for- og etterarbeid og individuell praksisrapport</p> <p>Det er obligatorisk frammøte i undervisninga, og det stilles krav om minimum 80 % tilstedeværelse av all undervisning. I praksisperioden kreves 100 % oppmøte.</p>					
Vurderings-ordning	Vekting	Omfang/varighet	Hjelpemidler	Karakter-skala	Sensur	Tid
Prosjekt-rapport i gruppe	40 %	Student-regulert	Alle	A-F	Ekstern og intern sensor	Vår
Individuell skriftlig eksamen	60 %	6 t		A-F	Ekstern og intern sensor	Vår
Emneansvarlig	Berit Groven og Elisabeth Walsøe Lehn					
Læremidler/ Pensum	<p>Til emnet er det knyttet et pensum på ca. 2000 s.</p> <p>Innføring og overbygning</p> <p>Dalen, M. (2011). <i>Intervju som forskningsmetode. En kvalitativ tilnærming</i>. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 3-6 s. 41-104, 63 s.)</p> <p>Groven, B. (2013). <i>Spesialpedagogen i endringstider</i>. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4 og 12. s. 34-62, s. 158-180. 51 s.)</p> <p>Haug, P. (1998). Norwegian special education: Development and status. I Haug, P. & Tøssebro, J. (red.), <i>Theoretical perspectives on Special Education</i>. Oslo: Høyskoleforlaget. (kap. 1, s. 15-42. 27 s.)</p> <p>Johannessen, A. & Tufte, P.A. (2002). <i>Kvalitative og</i></p>					

kvantitative tilnæringer – forskjeller og likheter. Oslo: Abstrakt forlag. (kap. 6, 10 s.)

Røkenes, O.H. & Hansen, P.H. (2012). *Bære eller briste. Kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker.* Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 3, 4, 5 og 6, s. 71-209. 138 s.)

Språk- og kommunikasjonsvansker

Espenakk, U. m.fl. (2007). *Språkveiledern med DVD om språkutvikling og språkvansker hos barn og unge.* Bredtvedt kompetansesenter. ISBN: 978-82-92725-08-5 (124 s.)

Hagtvedt, B.E. (2004) *Språkstimulering. Tale og skrift i førskolealder.* Oslo: Cappelen Akademiske Forlag. (s. 181-397. 216 s.)

Høien, T. & Lundberg, I. (2012). *Dysleksi. Fra teori til praksis.* Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 4 Dysleksi og fonologi. (S. 113-131. 14 s. Deler av kap. 8 Pedagogiske tiltak (s. 243-290. 47 s.). Kompendium

Janitz, E. (2010). Å utvikle språket er å utvikle tankens byggeklosser. Samtalen som inngangsbillett til læring – også for barn som strever med språktilegnelsen. *Spesialpedagogikk 10/10* (s. 22-29. 7 s.) Oslo: Utdanningsforbundet. Kompendium.

Kristoffersen, K. E., Simonsen, H. G. & Sveen, A. (red.), *Språk En grunnbok.* Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 1, 2, 5, 8, 9 og 13. 132 sider)

Lind, M. m.fl. (2000). *Ord som ikke vil. Innføring i språkpatologi.* Oslo: Novus forlag. (s. 42-91 og s. 96-132 og s.136-149. 72 s.)

Lyngseth, E.J. (2010). Forebyggende muligheter ved dynamisk språkkartlegging med TRAS- observasjoner i barnehagen. I *www.Nordisk barnehageforskning* Lyngseth 2010. (10 s.) Kompendium.

Lyster, S. A. H. (2008). Barns språkvansker - generelle og spesifikke tiltak. I Bele, I. V. (red.), 2008. *Språkvansker teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer.* Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (s. 147- 164. 17 s.)

Lyster, S.A.H. (2012). *Elever med lese- og skrivevansker. Hva vet vi? Hva gjør vi?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (96 s.)

Ottem, E. & Lian, A. (2008). Spesifikke språkvansker I. I Bele, I. V. (red.), *Språkvansker - teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer.* Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (s. 31-42. 11 s.)

Ottem, E. & Lian, A. (2008). Spesifikke språkvansker II: Teori og empiri i kognitiv psykologisk forskning. I Bele, I. V. (red.), *Språkvansker - teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer.* Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (s. 43-58. 15 s.)

Sosiale og emosjonelle vansker

Gamst, K.T. (2011). *Profesjonelle barnesamtaler. Å ta barn på alvor*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 1, 5 og 6. 30 s.) Kompendium.

Hoven, G. (2002) *Kartlegging av leikeatferd, KALA*, Levanger: Trøndelag Kompetansesenter. (50 s.)

Hoven, G. (2002) *Veiledning til KALA*. Levanger: Trøndelag kompetansesenter. Levanger: Trøndelag kompetansesenter. (28 s.)

Jacobsen, H. (2009). Fosterbarn med tilknytningsvansker og tilknytningsforstyrrelser – hvilke veilednings- og behandlingsmetoder bør vi anbefale? *Tidsskriftet Norges Barnevern 2009/Nr 01*. (11 s.) Kompendium.

Kvello, Ø. (2010). *Barn i risiko. Skadelige omsorgssituasjoner*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (kap 1-9, s.16-268. 252 s. kap. 11-12, s.342-387. 45 s.)

Ogden, T. (2009). *Sosial kompetanse og problematferd i skolen*. Oslo: Gyldendal. (kap. 3 og 4. 62 s.)

Renlund, C. (2007). *Doktoren kunne ikke reparere meg*. Bergen: Skauge forlag. (s. 9-23 og s. 50-74. 38 sider.) Kompendium.

Rye, H. 2007. *Barn med spesielle behov. Et relasjonsorientert perspektiv*. Oslo Gyldendal Akademisk. (kap. 5, 6 og 9. 92 s.)

Vogt, A. (2008). Hvordan kartlegge når barn og unge antas å ha sosiale og emosjonelle vansker? I Haugen, R. (red.), *Barn og unges læringsmiljø 3 – med vekt på sosiale og emosjonelle vansker*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (s. 339-386)

Forebygging, rådgiving og samarbeid

Befring, E. (2012). Forebygging blant barn og unge i et psykososialt perspektiv. I Befring, E. & Tangen, R. (red.), *Spesialpedagogikk*. Oslo: Cappelen. (kap. 6, s. 129-146. 17 s.)

Dalen, M. & Tangen, R. (2012). Barnehagens og skolens samarbeid med foreldre til barn og unge med spesielle behov. I Befring, E. & Tangen, R. (red.), *Spesialpedagogikk*. Oslo: Cappelen. (kap. 11, s. 220-237. 17 s.)

Lassen, L. (2002). *Rådgivning Kunsten å hjelpe*. Oslo: Universitetsforlaget. (191 s.)

Kinge, E. (2012). *Tverrfaglig samarbeid omkring barn. En kjelde til styrke og håp?* Oslo: Gyldendal Akademisk. (kap. 9-11, s. 203-262. 59 s.)

Stensæth, K., Wold, E. & Mjelve, H. (2012). Trygge barn som utfolder seg: De estetiske fagenes funksjon i spesialpedagogisk arbeid. I Befring, E. & Tangen, R. (red.), *Spesialpedagogikk*. Oslo: Cappelen Damm. (kap. 15, s.303-318. 15 s.)

Tranøy, J. (2008). *Hvordan utrede andre? En innføring i*

utredningsmetode for spesialpedagoger og sosialarbeidere. Oslo: Universitetsforlaget. (85 s.)

Offentlige dokument

Barnekonvensjonen (1989): *FNs konvensjon om barnets rettigheter.* Barne- og familiedep. 1991 (Q-0648 B)

Barne- og likestillingsdepartementet (2009). *Snakk med meg! En veileder om å snakke med barn i barnevernet.* Q-1156 B

Barne- og likestillingsdepartementet. *Mobbing i barnehagen Et hefte for deg som arbeider i barnehagen* Q-1067B

Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet (2009). *Til barnets beste-samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten. En veileder.*

Econ-rapport (2008). *Tilbud til barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen.* Rapport 2008-061. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Helsedirektoratet (2007). *Veileder for individuell plan.*

Høigård, A., Mjør, I. og Hoel, T. (2009). Temahefte om språkmiljø og språkstimulering i barnehagen. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Kunnskapsdepartementet (2012). *Barns trivsel – voksnes ansvar.* Veileder

Kunnskapsdepartementet (2011). *Fra eldst til yngst - samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole.* Veileder

Kunnskapsløftet: Læreplaner for gjennomgående fag i grunnskole og videregående opplæring. Oslo: Utdanningsdirektoratet 2005/2006.

Lov om barnehager (barnehageloven), Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova), Lov om barn og foreldre (barnelova), Lov om barneverntjenester (barnevernloven), Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m (helse- og omsorgstjenesteloven), Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova), Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion mv.(diskrimineringsloven), Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. (spesialisthelsetjenesteloven), Lov om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven)

Manifest for mobbing 2011 – 2014. Et forpliktende arbeid for et godt og inkluderende oppvekst og læringsmiljø. Regjeringen.

[http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Grunnskole/Manifest mot mobbing2011 2014 hefte web.pdf](http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/Grunnskole/Manifest_mot_mobbing2011_2014_hefte_web.pdf)

Meld. St. 18 (2010-2011) *Læring og fellesskap. Tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn, unge og vaksne med særlige behov.* Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Meld.St. 20 (2012–2013) *På rett vei. Kvalitet og mangfold i fellesskolen* Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Meld.St. 24 (2012-2013) *Framtidens barnehage*. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Mørland, B. (red.) (2008). *Temahefte om barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen*. Kunnskapsdepartementet.

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Kunnskapsdepartementet. Oslo: 2011.

Sosial- og Helsedirektoratet, Barne- og Familiedepartementet (2003) *Seksuelle overgrep mot barn. En veileder for hjelpeapparatet*. IS-1060

St. meld. nr 16 2006-2007 ... *og ingen sto igjen. Tidlig innsats for livslang læring*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Vurdering av verktøy som bruketil å kartlegge barns språk i norske barnehager.

Rapport fra Ekspertutvalg nedsatt av Kunnskapsdepartementet 2010/2011

Utdanningsdirektoratet (2009). *Spesialundervisning. Veileder til opplæringsloven og spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning*. Oslo: Utdanningsdirektoratet.

Aktuelle fagtidsskrift, nettsider, mm.:

Barn. Norsk senter for barneforskning Din hørsel

Norsk Pedagogisk Tidsskrift Psykologisk pædagogisk rådgivning

Scandinavian Journal of Educational Research Spesialpedagogikk

www.barneombudet.no

www.idunn.no

www.regjeringen.no

www.skolepsykologi.dk

www.spesialpedagogikk.no

www.statped.no

www.tandf.co.uk

www.vfb.no

www.udir.no